

[Waldorff]

ikke om, hvorvidt man skal have en arbejdsmiljølov eller ej. Det drejer sig om, hvilke principper der skal være afgørende i en arbejdsmiljølov. Det drejer sig om arbejdernes egen mulighed for at kontrollere de industrielle arbejdsprocesser generelt, og det drejer sig om deres muligheder for at sige fra over for processer, over for stoffer og materialer, som de ved eller har kraftig mistanke om er sundhedsfarlige. Det er det, der er det principielle i diskussionen.

Måske skulle arbejdsministeren i stedet for have svaret på det spørgsmål, jeg stillede, for det siger måske noget om, hvordan arbejdsmiljøloven fungerer, nemlig om han ville forklare, hvordan arbejdersiden har været inddraget i de to bekendtgørelser kloakbekendtgørelsen og støjbekendtgørelsen. Medmindre arbejdsministeren siger noget andet, må vi gå ud fra, det er rigtigt, som jeg har fået oplyst, at arbejdersiden faktisk ikke har været inddraget hverken gennem spørgeskemaundersøgelser om de gevinster, der kunne ligge i disse bekendtgørelser set fra arbejdernes synspunkt, eller i en eller anden form for udvalgsarbejde vedrørende cost-benefit-analysen. Hvis det er rigtigt, synes jeg, det siger meget om, hvordan disse ting foregår, hvem det er, der har interesse i dem, og hvordan staten altså bøjer sig for arbejdsgiverne i disse sager.

Dernæst nogle bemærkninger til fru Mimi Stilling Jakobsen. Vi diskuterer ikke arbejdsgiveres moral; det er uinteressant. Vi interesserer os for, hvilke interesser de har, og hvordan vi fra hver vort synspunkt må angribe disse interesser. Det er rigtigt nok, at der i perioder og undtagelsesvis for arbejdsgivere er en økonomisk interesse i et godt arbejdsmiljø, men det er der altså især i højkonjunkturperioder, hvor arbejdskraften kan gøre sig kostbar og kan stille krav til arbejdssituationen. Grunden til, at vi får den offensiv lige nu, er, at man besvarer stort sygefravær med fyringer eller med trusler om fyringer, sådan at folk af angst for at blive lempet ud af en virksomhed går på arbejde, selv om de er syge. Det er faktisk temmelig almindeligt i øjeblikket.

Når der så sker det, at staten optræder som forsvarer for lønarbejdernes interesser – og det gør den i en sådan situation, og det er også vigtigt i en sådan situation, hvor der er rigeligt med arbejdskraft, som byder sig til

på mange forskellige dårlige betingelser – så må man selvfølgelig fra arbejdsgiverside sætte angrebet ind imod staten, for her er der penge at hente.

Så er det da også klart, at arbejderne vil reagere imod, at der fastsættes arbejdsmiljøkrav eller miljøkrav generelt eller hvad som helst: rentens højde, lønudviklingen og det ene og det andet, alt, som kan true en virksomhed, måske til lukning.

Men jeg forstår ikke argumenterne fra borgerlig side, for fra borgerlig side fastholder man jo et samfundssystem, hvor det er konkurrencen, der er drivende. Kapitalens logik kan simpelt hen bare ikke fungere, hvis ikke den udrensningseffekt virker over for virksomhederne. Spørg hr. Maisted, spørg de konservative: er pointen ikke netop, at konkurrencen skal virke også som sanering af virksomhederne? De svageste må falde fra, de, der ikke kan følge med i rationalisering, de, der ikke kan gennemføre teknologisk innovation osv. Selvfølgelig må virksomheder lukke, og fra arbejdernes side er det værste, man kan gøre, ligesom at gøre det til deres ansvar at opretholde virksomheder inden for et system, som netop bygger på udrensning, fordi det betyder, at arbejderklassen kommer til at betale hele prisen for disse virksomheder.

Det, der er målet, er at sikre, at arbejderklassen kan overleve under de bedst mulige betingelser, og det betyder, at man må acceptere også, at der sker virksomhedslukninger, hvis en virksomhed ikke har råd til at gennemføre de forbedringer, som er nødvendige for, at arbejderklassen kan overleve, og for, at man f. eks. konkret kan undgå fosterskader, som er så almindelige på mange virksomheder.

Så vil jeg til sidst bare sige, at vi kan stemme for den socialdemokratiske dagsorden. Når vi kan stemme for den, er det ikke, fordi vi er enige i den måde, den er tilrettelagt på, men selvfølgelig fordi vi mener, at man ud fra det synspunkt, der handler om at beskytte arbejdskraften og handler om at afvise alle de borgerlige angreb, som kommer på arbejdsmiljøloven i øjeblikket, også mener, at det er værd at få diskuteret de erfaringer, vi har, og at få diskuteret en sammenligning med udlandet.